

קז:

שהחסרון הוא באופן האכילה, שהשינוי הוא רק במה שקץ במזונו. אכן מסקנת המשנה למלך שכיון שכל אכילה גסה אינה חשובה אכילה, אם כן כל מקום שכתוב לא תאכל אין אכילה גסה בכלל זה.

עוד נסתפק המשנה למלך באוכל אכילת מצוה שלא כדרך הנאתו האם יצא, ותמה הדבר שמואל, אחר שהוכיח שאכילה גסה אינה אכילה, ונקט שהחסרון באכילה גסה הוא שלא כדרך הנאתו, לכאורה פשוט שגם שלא כדרך הנאתו לא יצא. עוד הביא דעת הקובץ, שרק באכילה גסה אינו יוצא ידי חובתו, אבל שלא כדרך הנאתו אינו מגרע בשם אכילה, ויוצא ידי מצות אכילה, וע"ש עוד מש"כ בזה.

ג. קמ"ל

הרדב"ז (חלק ג', אלף ח') הביא דברי הר"ן שמאחר והגמרא לא הכריעה בשאלה זו, יש לנו לנקוט לחומרא שצריך להפסיק מזמן מנחה גדולה. והקשה הרדב"ז, שהרי זה ספק דרבנן, ומדוע נוקטים לחומרא. ועיין שם שהאריך בזה, ומסיק שכיון שבליל פסח יש מצוות דאורייתא, כשיושב לאכול בערב פסח אחר זמן מנחה, יש לחוש שמא יתירשל בהכנה למצוות דאורייתא, ולכך נקטינן לחומרא.

ד. דניכול מצה טפי לאורתא

כתב האבני נזר (או"ח תמ"ח, ז'), שמכאן משמע שאף שיוצא ידי חובת המצוה בכזית אחד, גם כל מצה שאוכל אחר כך חשוב מצוה.

א. ומשום מצה

פירש רש"י, שיכנס לה כשהוא תאוה. ובבנין שלמה (הובא בספר הלקוטים ברמב"ם מהדורת ש"פ, חו"מ סוף פרק ו'), דייק גם מהרמב"ם שדין זה הוא כדי שיאכל מצה לתאבון. והעיר שבגמרא לא משמע כן, אלא שהיא תקנה כדי שלא יבא לאכול אכילה גסה, ובאכילה גסה לא יצא כלל מצות אכילת מצה, ולא רק משום הידור מצוה לאכול המצה בתאבון.

וכתב, שכיון שהגמרא לעיל דימתה דין ערב פסח לשאר ערב שבת וערב יום טוב, ושם ודאי אין הנידון משום אכילה גסה, לפי שאם היה חשש אכילה גסה, שוב אין צריך לאכול הסעודה כלל, שאין זה עונג לו, ועל כרחק הנידון הוא רק משום אכילת מצה לתאבון. וע"ש שהאריך לבאר שנידון זה האם צריך להפסיק מן המנחה ולמעלה משום הידור מצוה או משום אכילה גסה, תלוי במחלוקת רבי יהודה ורבי יוסי, עיין שם.

ב. דלמא אתי למיכלה למצה אכילה גסה

פירשו רשב"ם ותוס', שאכילה גסה אינה אכילה כלל. ובדבר שמואל כתב לחקור, האם מה שאכילה גסה אינה אכילה, הוא משום שהוא שלא כדרך אכילתו, או משום שאינו נהנה מהאכילה. והביא בזה דעות האחרונים. שבמשנה למלך (יסודי התורה ה' ח') נסתפק באוכל אכילת איסור באכילה גסה, האם חייב עליה או לא, ורצה להוכיח מאכילה שלא כדרך הנאתו שפטור, ודחה ששם החסרון הוא במאכל עצמו, שעירב בו דבר מר או שאכלו חם עד שנכווה גרונו, משא"כ כאן